

Priprava na osmukanje cvetnega prahu

Nataša Lilek, natasa.lilek@czs.si

Za čebeljo družino je med vir energije, cvetni prah pa poglavitni vir preostalih pomembnih hranil, kot so proteini, minerali, maščobe in druge snovi. Mogoče ga je uporabljati tudi v prehrani ljudi.

Če se odločate o pridobivanju cvetnega prahu, ni odveč opozorilo, da se pred začetkom osmukavanja s čebelarskimi kolegi, ki imajo izkušnje s pridobivanjem peloda, posvetujte o nakupu primerne osmukalnika. Za obstoječe AŽ-panje so na voljo zunanji osmukalniki, saj panjev ob njihovi namestitvi ni treba predelovati, če pa se šele lotevate čebelarjenja in kupujete nove panje, priporočamo nakup takšnih z visoko podnico, ki nam omogoča tako namestitvev notranjega osmukalnika kot tudi nadzor nad odpadom varoj.

Ker večina osmukalnikov na našem tržišču ni uporabna brez poprejšnje domače predelave, ni mogoča niti optimizirana pridelava cvetnega prahu. V ČZS smo se leta 2015 lotili optimizacije teh pripomočkov. Tedaj smo po večletnem testiranju osmukalnikov, kupljenih na našem tržišču, ustanovili projektno skupino, ki je na podlagi izkušenj oz. testiranja izdelala dva tipa zunanjih osmukalnikov. Oba tipa sta uporabna brez poprejšnje domače predelave in konstruirana tako, da je na več mestih omogočen odvod toplega zraka iz notranjosti panja, tako da material, iz katerega je izdelan osmukalnik, ne plesni, popolnoma zračen pa je tudi osmukalnik predalček, ki je v celoti izdelan iz nerjaveče mreže.

Dobro je, da ima čebelar, ki se odloči za osmukavanje peloda, čebelnjak oz. stojišče v bližini svoje-

ga doma, saj bo tako lažje sproti pobiral cvetni prah in ga tudi hitro prenesel v prostor za skladiščenje. Zaželeno je, da osmukavanje poteka v okolju z raznovrstnimi rastlinami, ki med cvetenjem ponujajo čebelam veliko peloda. Cvetni prah je lahko istovrstnega izvora, vendar je takšnega v Sloveniji zelo malo. Včasih pa se na posameznih območjih vendarle lahko pojavi po večini istovrsten cvetni prah, predvsem na tistih, na katerih so zasajene velike površine oljne ogrščice ali ajde, ter v obdobju cvetenja kostanja. Največ je mešanega cvetnega prahu, ki je s stališča prehrane čebel tudi najboljši, saj jim zagotavlja raznovrstno prehrano, ki zadosti njihove potrebe po nujno potrebnih aminokislinah.

Ker pelod izvira iz okolja, je pomembno, da je čebelar pozoren tudi na dogajanja v okolju, predvsem v obdobju škropljenja različnih kulturnih rastlin in dreves. Zelo pomembno je, da čebelar izvaja vse potrebne higienske ukrepe za pridobivanje kakovostnega in varnega cvetnega prahu. Ni nujno, da namestimo osmukalnike na vse panje, če jih namestimo dovolj zgodaj, da se čebele nanje navadijo, seveda z odprto osmukalno ploščico. Ko so v panju približno štirje sati nepokrite zalege, to ploščico zapremo. Nepokrita zalega pri čebelah vzbuja še večjo vneto za nabiranje peloda, zato je ob pridelavi cvetnega prahu priporočeno, da iz panja odvezemo sate s pokrito zalego. Te sate lahko uporabimo za okrepitev drugih družin ali za narejanje narejencev.

Seminar o pridobivanju cvetnega prahu

ČZS, JSSC pripravlja seminar o pridobivanju cvetnega prahu. Seminar bo obsegal tako teoretično kot tudi praktično izobraževanje. Na njem se boste seznanili s pomenom cvetnega prahu, z osnovami pridobivanja cvetnega prahu, s tehnologijo pridobivanja osmukanca oz. izkopenca in problematiko v zvezi s tem, s postopki ravnanja s cvetnim prahom po odvzemu in z njegovim skladiščenjem, pa tudi z označevanjem pridelka ter z njegovo uporabo. Potrdilo o udeležbi na seminarju bodo prejeli le tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh osmih ur izobraževanja. Teoretični del bo potekal predvidoma v začetku junija 2016 v prostorih

Čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici, praktični del pa v čebelnjaku HOFER. Na seminar se lahko prijavite na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si ali po telefonu št.: 01/729 61 29. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), ali imate izkušnje (koliko let) s pridobivanjem cvetnega prahu ali ne, tel. št. in e-naslov. Prijave zbiramo od **9. maja** naprej. Na voljo je največ 50 prostih mest, zato pohitite s prijavo! Natančen urnik z datumi bodo vsi prijavljeni kandidati prejeli po e-pošti pred začetkom tečaja.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Če se donos cvetnega prahu nenadoma zmanjša, čeprav so zunanje razmere primerne za njegovo pridobivanje, je to za čebelarja znak, da preveri, kaj se dogaja s čebeljo družino, saj se lahko pripravlja na rojenje oz. prelega.

Če je kakšna družina obolela za poapnelo zalego, iz takega panja odstranimo osmukalno ploščico, da družine ne obremenjujemo še z odvzemanjem cvetnega prahu. Donos peloda je večji ob vlažnem vremenu in v dopoldanskem času. Osmukalniki naj ostanejo nameščeni do konca kostanjeve paše, potem pa osmukalne ploščice odprite. Prav tako osmukalne ploščice odprite, če se pojavi huda suša. Dnevni donosi cvetnega prahu so zelo različni, saj so odvisni od več dejavnikov, npr. od vrste osmukalnika, moči družine, zunanjih razmer in rastlinstva okoli stojišča. Ob dobrih razmerah lahko čebele naberejo tudi do 250 g peloda na dan. Cvetni prah je nujno pobirati vsak dan, prav tako pa moramo osmukalne predalčke vsak dan čistiti pod tekočo pitno vodo.

Leseni osmukalni predalčki zahtevajo posebno skrb, saj se v njih lahko razvije plesen, ki je nikakor ni mogoče očistiti. Zaradi tega priporočamo, da takšne

predalčke po čiščenju posušite na toplem zraku, ki bo preprečil razvoj plesni.

Cvetni prah je mikrobiološko zelo občutljivo živilo, zato je skrb za pridobivanje, primerno obdelavo in hranjenje poglavitnega pomena za ohranitev kakovosti in varnosti tega pridelka. Če želite pridobiti še več znanja o smukanju, obdelavi, shranjevanju, hranilni vrednosti in uporabi peloda, vas vabimo, da se udeležite seminarja o pridelavi cvetnega prahu. ■

V panjih poskrbimo za vosek brez ostankov akaricidov

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

Vosek v panju je prva posoda za med. Napak, ki jih čebelarji naredimo na tej stopnji, pozneje ne moremo več popraviti. Če je vosek, namenjen pridobivanju medu, onesnažen z akaricidi oz. zdravili, ki jih uporabljamo za zatiranje varoj, se njihovi ostanki lahko znajdejo tudi v medu in drugih čebeljih pridelkih. Prehod teh ostankov iz voska v med in druge čebelje pridelke je odvisen od vrste akaricida in njegove količine v vosku, zato je naša naloga poskrbeti, da med pridobivamo iz voska, v katerem ni ostankov teh sredstev.

Splošna navodila proizvajalcev zdravil in veterinarjev za večino zdravil vključujejo navodilo, da medu ne smemo točiti iz tistih satov, ki so bila pod vplivom zdravil. Glede na to je treba pred zdravljenjem iz panjev odstraniti mediščne sate oziroma medu ne smemo točiti iz satov, ki so bili morebiti premeščeni iz plodišča, v katerem so bili pod vplivom zdravil. Tako bomo zagotovili, da med ne bo vseboval večje koli-

čine ostankov, kot je njihova največja dovoljena vrednost v medu.

Ostanke zdravil lahko v panj vnesemo tudi s satnicami, ki vsebujejo njihove ostanke. Pri predelavi satja v satnice oz. pri običajni pripravi satnic se namreč vanje prenesejo ostanki iz voska, saj jih temperatura ne uniči. Satnice lahko do neke mere očistimo samo z dragim in zahtevnim čiščenjem, ki ni splošno

* Mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane